

**CONCURSUL NAȚIONAL TRANSCURRICULAR DE LECTURĂ ȘI INTERPRETARE
„IONEL TEODOREANU”
Ediția a XIX-a, Iași, 22-25 mai 2025
Clasa a V-a**

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Total: 100 de puncte.
- Timp de lucru: 3 ore.

Subiectul I**70 de puncte****Citește cu atenție textele următoare, pentru a răspunde cerințelor formulate în continuare:****A. Lectura textului literar (40 de puncte)**

În noaptea aceea ploua, o ploaie fină, susurândă. Chiar și peste mulți ani, Meggie n-avea decât să închidă ochii, și auzea de îndată cum degete minuscule băteau în geam. Undeva în întuneric lătra un câine, iar Meggie nu putea să doarmă, oricât se întorcea de pe o parte pe alta.

Sub pernă era cartea din care citise. Copertele o apăsau în dreptul urechii ca și cum cartea ar fi vrut să o atragă iarăși în paginile ei tipărite. „Oh, e cu siguranță foarte comod să ai așa un obiect tare și colțuros sub cap”, îi spusese tatăl ei, când îi descoperise pentru prima oară o carte sub pernă. „Recunoaște că-ți șoptește noaptea povestea ei la ureche.”

„Uneori!” răspunsese Meggie. „Dar funcționează numai la copii.” Pentru asta Mo o ciupise de nas. Mo. Meggie nu-i spusese niciodată altfel tatălui ei.

În noaptea aceea – în care au început atât de multe lucruri și în care s-au schimbat atâtea pentru totdeauna – una din cărțile preferate ale lui Meggie zăcea sub perna ei și, neputând să doarmă din pricina ploii, se ridică, se frecă la ochi ca să-și alunge oboseala și trase cartea de sub pernă. Când o deschise, paginile foșniră promițător. Lui Meggie i se părea că această primă șoptă suna la fiecare carte altfel, după cum ea știa sau nu ce să-i povestească. Acum însă trebuia mai întâi să facă lumină. În sertarul de la noptiera ei ascunsese o cutie de chibrituri. Mo îi interzisese să aprindă noaptea lumânări. Lui nu-i plăcea focul. „Focul devorează cărțile”, spunea mereu, dar în definitiv ea avea doisprezece ani și putea să fie atentă la câteva lumânări aprinse. Lui Meggie îi plăcea să citească la lumina lumânării. Pusese trei lumânări în recipiente de sticlă și trei sfeșnice pe pervazul ferestrei. Tocmai ținea chibritul aprins deasupra unuia dintre mucerile negre, când auzi pași afară. Speriată, stinse chibritul – așa cum avea să-și amintească cu precizie mulți ani mai târziu –, se lăsă pe genunchi în fața ferestrei ude de ploaie și privi afară. Și atunci îl văzu.

Cornelia Funke, *Inimă de cerneală* (2014)

1. Formulează două idei principale din textul dat. **5 puncte**
2. Prezintă, în două-trei enunțuri, o trăsătură a personajului principal, identificată în fragmentul citat. **5 puncte**
3. Explică, în 30-60 de cuvinte, semnificația secvenței: *Lui Meggie i se părea că această primă șoptă suna la fiecare carte altfel, după cum ea știa sau nu ce să-i povestească.* **5 puncte**
4. Ilustrează, pe baza fragmentului dat, două trăsături ale textului literar. **5 puncte**
5. Redactează o compunere, de cel puțin 100 de cuvinte, în care să prezinți un element de conținut comun textului dat și următorului fragment din volumul *Ulița copilăriei*, semnat de Ionel Teodoreanu: „Clipa care-i acoperea ochii cu mânuțele era darnica și leneșa domniță a clipelor lui. Când era mic, ea îi spunea că peste noapte au venit și au rămas sub perna lui: alune prăjite, migdale zăhărite, grămădite în cornete de hârtie colorată. [...] Trecuseră anii copilăriei – avea cincisprezece ani trecuți, acum. Sub pernă, firește, nu mai găsea nimic, decât doar cartea din ajun, dar aceeași clipă știută de mult îi aducea bucuria ori supărarea pe care celelalte clipe ale zilei nu făceau decât s-o împartă între ele, ascultătoare...”

20 de puncte**B. Lectura textului nonliterar (30 de puncte)**

Cărturești lansează *Mișcarea Pentru Lectură* – un demers prin care își propune să transforme lectura dintr-un act solitar într-un fenomen comunitar care se întâmplă oriunde, în stațiile de autobuz, în cafenele, parcuri, galerii de artă, aeroporturi. Inițiativa propune ca cititul să devină un gest firesc, viu, ca parte din rutina zilnică.

Mișcarea Pentru Lectură urmărește să contribuie într-un mod pozitiv la schimbarea celor mai recente studii privind lectura în țara noastră, care arată că 29,5% dintre români au citit cel puțin o carte în 2022, iar timpul mediu zilnic dedicat lecturii este sub 5 minute, comparativ cu Danemarca și Estonia, unde procentul celor care au citit o carte în același an este de peste 70%.

„*Ne dorim să schimbăm statisticile care situează România pe ultimul loc din Uniunea Europeană în ceea ce privește lectura. Pentru a ajunge acolo sunt însă necesare o serie de eforturi colective susținute, cu implicarea cât mai multor actori publici și privați, în primul rând pentru conștientizare și apoi pentru acțiune. Avem nevoie de investiții pentru dotarea bibliotecilor și asigurarea accesului la carte în toate mediile sociale, dar avem nevoie și de educare, prin formarea unor noi obiceiuri în jurul lecturii. Cititul este o responsabilitate atât față de propria persoană, pentru o dezvoltare armonioasă, cât și față de cei din jur și societate în ansamblu. Avem nevoie de lectură pentru stimularea gândirii critice, cultivarea discernământului și a empatiei, precum și pentru dezvoltarea limbajului.*”, transmite Nicoleta Iordan, co-fondatoare Cărturești.

(**Cărturești lansează mișcarea pentru lectură**, www.g4media.ro)

1. Notează, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

Numărul de litere este egal cu numărul de sunete în toate cuvintele din seria:

a) *este, fenomen, statistice;*

c) *acolo, necesare, zilnică;*

b) *dotarea, lectură, schimbarea;*

d) *cititul, conștientizare, publici.*

5 puncte

2. Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *să transforme, dedicat, eforturi, armonioasă, empatie.*

5 puncte

3. Stabilește valoarea verbului din secvența „*avem nevoie de lectură*” și exemplifică, într-un enunț adecvat, o altă valoare morfologică, pe care o vei preciza.

5 puncte

4. Transcrie, din textul B: un verb la indicativ, perfect compus; un adjectiv la numărul plural; un substantiv comun articulat nehotărât; un substantiv comun nearticulat și un adjectiv care nu poate avea grad de comparație, precizându-le.

5 puncte

5. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în textul dat.

5 puncte

6. Asociază textul B cu textul A, prezentând, în 50-70 de cuvinte, o asemănare la nivelul conținutului.

5 puncte

Subiectul al II-lea

(20 de puncte)

Privește cu atenție tabloul *Basme*, realizat de Mary L. Gow*, apoi rezolvă următoarele sarcini de lucru:

1. Prezintă, în 80-100 de cuvinte, un detaliu cromatic sau de compoziție din tablou, care ar putea fi pus în relație cu un element de conținut din textul B. **5 puncte**

2. Valorificând sugestiile picturii și ale textului A, redactează o compunere narativă de minimum 200 de cuvinte, cu titlul ***În căutarea personajului pierdut***, care să conțină o întâmplare deosebită petrecută în timpul lecturii. În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- respectarea particularităților textului narativ;
- adecvarea compunerii la cerință, prin valorificarea creativă a picturii și a textului indicat;
- integrarea în text a secvenței: *Sub pernă era cartea din care citise. Copertele o apăsau în dreptul urechii ca și cum cartea ar fi vrut să o atragă iarăși în paginile ei tipărite.*
- respectarea normelor de redactare.

15 puncte

* Mary L. Gow (1851-1929) – artistă realistă britanică